

DE PREANGER-BODE

OGHTEND- EN AVONDBLAD.

Hoofredacteur:

Th. R. STURKENS. (Telefoon No. 211).

Administratie en Uitgevers:

G. KOLFF & Co. (Telefoon Nos. 215 en 152).

Losse advertentiën:

Familieberichten voor één plaatsing f 2.50

Elke plaatsing meer 25 cts. per 5 woorden.

Gewone berichten 25 cts. per 5 woorden.

Groote letters naar plaatsing 25 cts. p. regel.

Abonnements advertentiën:

Reclame berichten steeds onder de telegrammen

geplaatst, bij jaarabonnement 20 cts. per regel.

Andere advertentiën bij abonnement ruim rabat.

Alle advertentiën zijn bij vooruitbetaling te voldoen

Abonnement f 3.— per kwartaal.

Losse nummers 10 cent.

Bewijsnummers 5 „

OGHTEND-EDITIE.

ELFDE BRIEF.

Lieve Amy.

Het nieuwe jaar is weer in vollen gang en hoe luidruchtig het ook is ingezet, op 't oogenblik gaan en komen de dagen weer evenals ze dat in 1911 deden. Er is geen verschil merkbaar voor ons, hoogstens gaat bij 't begin van een brief 't even door ons hoofd: o ja, 1912 moet er boven. Voor zakenmensen is 't iets anders, de boeken worden afgesloten, balanssen opgemaakt, en nu wordt meer voelbaar een nieuw jaar begonnen.

Vroeger in je schooltijd was een nieuw jaar ook altijd min of meer een evenement. Je ging dan na de kerstvacantie vol moed weer naar het „hok” terug. Je had de beste voornemens, was bij oogenblikken, b.v. bij de oudejaarsavondpreek in de kerk of bij een hartig woordje van vader of moeder, zoo plechtig gestemd geweest, je had in je binnenste gezworen, dat het volgende jaar schitterend zou zijn, dat er goed gewerkt zou worden en dat je gedrag model zou zijn. Met een haast zenuwachtig gevoel van spanning stapte je dan weer naar school den eersten dag, keurig waren je boeken gekaast, alles was in de puntjes. De grapjes van je medescholieren hinderden je, omdat ze in strijd waren met dat plechtige gevoel daarbinnen in je, ontstaan door je duren eed. 't Eerste uur ging alles prachtig, 't tweede uur ook nog, 't derde uur voorzag je moeilijkheden, geschiedenis van „de Beer”. Je wilde bepaald nog je best doen, riep je plannen nog eens voor den geest terug, maar je voelde toch wel, dat de inspanning haast te zwaar werd.

„Tot welk jaartal zijn we vóór de vacantie gekomen, Joh?” aldus de vraag van de geschiedenis-leerares.

Je weet het niet precies meer, de verleiding om maar wat te zeggen, wordt te groot.

„Tot 1897 juffrouw.”

„Hoe kom je erbij, kind, sla je aantekeningboekje eens op.”

„Maar 't is nu toch 1898.”

„Neem je geschiedenisboek, ga op de achterste bank zitten en schrijf de tweede Engelsche oorlog netjes over.”

Nog even komt je beter ik boven, je broemt zooiets van: och juffrouw, ik....

„Spreek niet tegen,” klinkt het, „en doe wat je gezegd wordt.”

Loop naar de pomp, mompel je dan, zeer unladylike in je zelf en uit is 't met je goede plannen. Je voelt je zelfs door die twee uren van braaf zijn geprikkeld tot de grootste dwaasheden en... 't nieuwe jaar gaat verder, zooals het oude ging.

Goede voornemens, enfin, wie heeft ze niet vele malen gehad, vooral als kind. Hij is een wijs paedagoog, die ze opmerkt en er partij van weet te trekken, ze aanmoedigt inplaats van door aanmerkingen en vit terijen op elke kleine fout 't kind alle lust tot het doen van 't goede te ontnemen.

Zoo ben ik heelemaal van mijn apropos afgedwaald door die jeugdherinnering en voor ik verder ga, kan ik toch niet nalaten er nog een aan vast te knopen. Je herinnert je Groningen wel, is 't niet? Wij zaten op Oudejaarsavond altijd in de gezellige voorkamer, die uitzag op de Groote-markt. Om tien uur kwamen de dampende kastanjes binnen en werden de glazen met warme wijn gevuld. Er werd dan altijd veel gezongen bij ons. Des Jahres letzte Stunde leende zich daar zoo toe. Maar om twaalf uur zwegen allen. Dan begon het klokkespel van den Martinitoren, we luisterden allen stil en bij 't klinken van de eerste der twaalf slagen, die 't oude jaar uitluiden namen we ons glas op en werden er welgemeende kussen en handdrukken gewisseld. Wanneer de laatste slag geklonken had, gingen we allen naar 't raam, dat werd opgezegt, hoe koud het ook was, om te luisteren naar 't gezang der studenten, die zich verzameld hadden op het balkon van de studentensociëteit. Heel plechtig klonk dan het op vier stemmen gezongen „Uren, maanden, dagen, jaren” door de stille nacht. Nog zwegen de vuurpijlen, nog hoorde men geen jubelende stemmen, 't was of de geheele natuur haar adem inhield om

te luisteren naar dat lied. In alle huizen rondom zag men hoofden voor de geopende ramen verschijnen en bij 't wegsterven der laatste toonen barstte een daverend applaus los uit de huizen en van de markt, dan klonken de knallen der hoog opschietende vuurpijlen boven alles uit, hoorde men den torenwachter zijn bekend signaal van veiligheid naar vier zijden over de stad zenden. 'k Zal dat moment nooit vergeten, 't heeft me telken jare weer getroffen. Wij wisten op die avonden 't kleine clubje studenten, dat geen thuis in de stad had, of, om welke reden ook, niet met vacantie weg was, vereenigd in hun soos, waar ze dan zaten onder 't genot van „Echte Friesche Boeren-jongens” en „Echte Groningsche Ouwe-wieven” (een soort koek). 'k Hoef je niet te zeggen, dat die snoeperijen er waren uit traditie, maar dat fijnere lekkernijen de hoofdschotel vormden.

Hier in Indië voel je weinig van plechtigheid op zoo'n avond. Om zes uur begint al 't geknal en geknap van 't vuurwerk, eerst nog maar weinig, maar steeds heviger en heviger tot om twaalf uur een waar gedonder losbarst, dat je hooren en zien doet vergaan en de heele lucht verpest met een onaangename kruitdamp.

En dan die ronsebansen. Daags tevoren hoor je al hier en daar in de kampongs instrumenten stemmen en trommels probeeren en op 31 December is plotseling de meest willekeurige inlander muzikant.

Er wordt dan bepaald verheven muziek ten gehoor gebracht en het repertoire, gewoonlijk niet meer bevattende dan twee stukken, wordt met bovennatuurlijke volharding vele malen afgejankt. Maar de herhaling hindert niet, want men kan niet hooren wat bedoeld wordt en wanneer de een duidelijk het „Wien Neerlandsch bloed” in walstempo meent te herkennen is een ander al bezig de „Valse bleu” in mineur mee te zingen.

We zaten om half zeven nog zonder licht in de voorgalerij en zagen een troepje kerels met instrumenten aankomen. „Laten we nog maar wat in donker blijven zitten,” zei Dolf, „anders begint de pret hier direct op 't erf. We wachten dus nog wat en toen we het troepje goed en wel verdwenen achten, stak Dolf de lamp aan. Pas had hij dat gedaan of jawel tetteret, tjing-bomboem, daar klonken de eerste toonen vlak voor ons huis. De kerels hadden zich nota bene eerst verdukt opgesteld achter de heg, wachtende op de verlichting der voorgalerij. Om gespaard te blijven voor al te veel geschetter op je erf, is 't geraden maar royaal met de dubbeltes of gobangs te zijn. In Holland vind je dat je bij zoo'n gelegenheid met een halve stuiver al erg ruim betaalt, maar hier presenteren zich heeren, die daarvoor de neus optrekken en je wilt dan ten slotte zelfs door een hoornblazende inlander nietvoor een kale sijnjeur worden uitgemaakt, met dat al is van eenige intieme feestelijkheid natuurlijk geen sprake op zoo'n avond.

De nieuwjaarsdag heb ik in Holland ook altijd een vervelende dag gevonden. Hier zijn die visites over en weer gelukkig niet zoo aan de orde, maar dubbel kun je genieten van 't footienstelsel. Je staat verstomd, wie er al niet bij je komt op zoo'n dag en je onder vele goede wenschen voor 't komende jaar, aankijkt met een gezicht alsof hij zeggen wil: wat zou ervan te halen zijn? Vooral postloopers en telegrambestellers (wij krijgen nooit een telegram, moet je weten) komen bij hoopjes opdagen. Och en ten slotte houd je ze toch graag allemaal te vrind, want ze kunnen je onder 't motto „Tante Pos” toch nog maar leelijke koopjes leveren.

Aan 't slot van den „Terugblik op het jaar 1911” in de Preangerbode van eenige dagen geleden werd er aan herinnerd, dat Bandoeng waarschijnlijk zal gaan genieten van de Ned. Ind. Gasmaatschappij. Hier op Batavia, waar de maatschappij haar hoofdzetel heeft, is van een eigenlijk genot helaas geen sprake. Er wordt nog al geklaagd. Ik weet niet in hoeverre een minder goede bediening in verband moet worden gebracht met het feit, dat de levering van gas en electriciteit hier in één hand is, zoodat niemand, tenzij hij tot de petroleum of gasoline wil terugkeeren, het zonder de maatschappij stellen kan, maar toch feliciteer ik de Bandoengers, dat zij

tenminste van de zegeningen van een monopolie op 't gebied van licht bespaard zullen blijven.

Dolf spendeert sedert een paar dagen zijn na-avonden aan 't lezen van Samuel Pickwick. 't Viel me op, dat hij, die niet gewoon is den na-avond iets te gebruiken, bij zijn lectuur steeds met zichtbaar genoegen een biertje dronk, een enkele keer vroeg hij of ik geen punch- of rumgrog voor hem kon maken.

„Ja,” zegt hij, hierin wordt toch zoo smakelijk over drinken gesproken, dat ik er onwillekeurig dorst van krijg en trek in iets pittigs.”

En 't is waar, hoewel het me vroeger nooit zoo is opgevallen. Samuel Pickwick met zijn drie reisvrienden waren geen teatotalers, op elke bladzijde wordt een drinkgelag op groter of kleiner schaal, met of zonder dames, beschreven. 't Is een jolige boel en van een kater schijnt nooit sprake te zijn geweest.

Ik concludeer hieruit, dat destijds in Engeland verbaasd veel werd gedronken, want, al heeft Dickens in zijn Pickwick Papers ten deze overdreven, in elk geval heeft hij met zoo te schrijven zijn lezers genoegen meenen te doen.

Veel drinken, al zijn 't ook geen spiritueliën, zal in deze dagen wel iedere Bataviaan doen, want 't is bij deze bedekte lucht zoo ontzaggelijk drukkend en warm, als het in geen tijden geweest is. We smelten gewoon.

Adieu, groeten aan Bandoeng,

je Joh.

Weltevreden 4 Januari, 1912.

VAN HIER EN DAAR.

MAIL.

De heden ontvangen mail liep tot Dinsdag 12 Dec.

TIMOR IN DE TWEDE KAMER.

Is de Timorkwestie eigenlijk niets dan een grensincidentje van weinig beteekenis? Er viel aanvankelijk veel voor deze opvatting van den heer Van Karnebeek te zeggen. Maar sinds een Portugeesch minister, ter verheerlijking van eigen beleid, van een meer humaan dan menschkundig telegram van den heer Idenburg een verworpen voorstelling gaf, heeft de zaak toch wel een zekere beteekenis gekregen, zegt de N. R. C.

Terecht vroeg daarom de heer De Kanter, wat onze regering gedaan heeft om deze „geheel onjuiste” verklaring te doen terugnemen. Doch niet alleen de vraag, of de betuiging van leedwezen over het sneuvelen van enkele Portugeesche soldaten al dan niet als een verontschuldiging dient te worden beschouwd, is aan de orde. In de Portugeesche Senaatsvergadering van 25 November j.l. toch is voorlezing gedaan van verschillende telegrammen van de Portugeesche legatie in den Haag, waarin een voorstelling van den loop van de feiten gegeven werd, waarvan men hier tot dusverre nog niet had gedroomd.

De Portugeesche zaakgelastigde gewaagde immers van een bevel om excuses aan te bieden, dat van onzen minister van buitenlandsche zaken zou zijn uitgegaan, terwijl hier te lande nooit van iets anders gesproken is dan van een „spontaan” telegram van den gouverneur-generaal aan den gouverneur van Dily, een telegram overigens, dat volgens minister de Waal Malfijt „allermint bedoelde het aanbieden van excuses”.

Voor den heer Van Karnebeek is dit punt zelfs het eenige, waaraan zekere beteekenis moet worden toegekend. „De vraag is allen maar” — aldus deze afgevaardigde — „of de Portugeesche zaakgelastigde een juiste dan wel een verkeerde voorstelling heeft gegeven van hetgeen hij van den minister heeft vernomen.” Inderdaad, dienaangaande mag geen onzekerheid of schijn van onzekerheid blijven bestaan.

Behalve de heer Van Karnebeek, hebben ook de heeren Van Asch van Wijck en De Kanter de Timorkwestie aangeroord. Het betreft hier — aldus de laatste — een zaak, waarbij onze nationale waardigheid en koloniale belangen nauw betrokken zijn. Die minister van buitenlandsche zaken gaf de volgende uiteenzetting.

VAN DEN DAG.

Een opstootje. Gekakel en gesnater in alle toonaarden.

Er was iets wonderlijks, iets geheimzinnigs gebeurd. Achmad had een stukje been, dat bestemd was om in een ring geplaatst te worden en dat den drager van den ring, voor alle mogelijke onheilen zou vrijwaren. Het stukje was extra heilig en dus kostbaar.

Toch wilde Achmad het wel verkoopen. Was hij reeds gelukkig genoeg? Misschien.

Het is ook niet onmogelijk, dat zijn stukje met vele andere djimat's gemeen had, dat het alleen oentoeng aan den eigenaar brengt, als hij het voor een goed prijsje verpatst.

Achmad had reeds een liefhebber, die gaarne van de wonderdadige werking, van de stille kracht van het beentje wou profiteeren om zijn aardach bestaan wat op te kalefateren.

Maar eerst wilde hij het stukje zien.

Achmad stemde toe. Met zorg haalde hij van onder zijn hemmetje het kostbare voorwerp voor den dag, met plechtig gebaar reikte hij het over.

Toen gebeurde het wonderbaarlijke. Pas had de geluk-beluste landgenoot het Heilige beentje in de hand, of door onverklaarbare oorzaak viel het in tweeën.

Nu was het niets meer waard.

De eigenaar vroeg schadevergoeding, minstens f 5 — want het was een stukje voorhoofdsbeen van een heilige.

De koper had geen 5 pop.

Krakeel. Een oploop. Ieder moest de gebroken heiligheid zien. Ieder gaf zijn oordeel.

De ongelukkige eigenaar zal er een „zaak” van maken. De rechter mag dan de waarde bepalen. Een lief werkje, er zullen spiritisten aan te pas moeten komen.

Een stukje been zoo groot als een boon f 5 — waard! Het is om koppersneller te worden als... er niet zoo weinig heiligen waren.

We moeten Achmad toch eens vragen of een scherfje van een kippenkarkas, of een runderbotje ook bruikbaar is om als amulet te dienen en vooral om verkocht te worden.

Op 31 Januari 1911 overhandigde onze gezant te Lissabon een nota aan de portugeesche regering. In Juni verzocht de zaakgelastigde van Portugal spr. geheimhouding van al het verhandelde.

Op 17 Juli gaf de zaakgelastigde de tweede nota. Op 18 Juli viel het tweede treffen op Timor, op 26 Juli bracht de zaakgelastigde een nota over dat treffen aan het departement. Op 27 Juli verzocht de zaakgelastigde een onderhoud, dat dienselfden middag plaats had. De zaakgelastigde beval spr. toen de meest degelijke afdoening van de nota, den vorigen dag overgelegd, aan.

Bij die gelegenheid heeft spr. tot den zaakgelastigde gezegd: „Maak u niet ongerust, de zaak is in orde. Ik heb hier een nota van den minister van koloniën, waaruit blijkt, dat de gouverneur-generaal van Ned.-Indië reeds uit eigen beweging zijn leedwezen heeft betuigd over het feit dat er bloed is gevloeid op Timor.” De zaakgelastigde vertrok toen en tot medio Augustus heeft spr. van hem niets meer gehoord. Dit zijn de feiten, en elke lezing, die daarvan afwijkt, is onjuist.

De minister zet uiteen, wat feitelijk de Timorkwestie is. Zij is voortgesproten uit de bekende grensregeling op Timor, waarvan de minister een schets geeft, daarbij voorlezing doende van nota's en brieven, die gewisseld zijn. De zaakgelastigde van Portugal verzocht spr. in Juni uitdrukkelijk de zaak buiten de pers te houden, waartoe spr. heeft meegewerkt. Daarom heeft spr. den minister van koloniën herhaaldelijk verzocht, geen communicatie aan de pers te verstrekken.

Het doel, waar wij op moeten afsturen, is de definitieve tenuitvoerlegging van het grens-tractaat. Op dat doel heeft de regering afgestuurd met omzichtigheid en lankmoedigheid. Onze gezant de Lissabon is door spr. in Juli naar het departement ontboden, en met twee nota's weer naar de portugeesche regering gezonden.

In deze nota's werd medegedeeld, dat, nu de onderhandelingen niet opschoten, Nederland het gebied van Timor, dat haar bij het tractaat was toegewezen, zou bezetten.

Kort daarna viel het treffen op Timor, en toen heeft de gouverneur-generaal, die op de hoogte was van de onderhandelingen tusschen Nederland en Portugal en van hetgeen in de laatste nota stond, en vreezend dat de onderhandelingen door het gebeurde zouden worden benadeeld, niet gearzeld den gouverneur van Timor mede te deelen, dat met het treffen zijn instructies waren overtreden en zijn leedwezen betuigt over het sneuvelen van enkele soldaten.

Dit optreden van den gouverneur-generaal, die bevreesd was voor nadeel aan de onderhandelingen, getuigt van wijs beleid! Het telegram van den gouverneur-generaal (dat spr. voorleest) is voorgesteld als een knie-buiging voor Portugal. Dit is absoluut onjuist. Wat de heer Idenburg gedaan heeft, is een courtoisie van goed allooit. De portugeesche regeering heeft aan deze tegemoetkomende houding een niet-geheel juiste uitlegging gegeven.

Spr. heeft gezant doen protesteeren. Hij heeft dat niet nodig geacht, omdat hij die onjuiste uitlegging beschouwde als een quaestie van temperament, (beweging), waarop de meer kalme Hollander, die geen Zuidelijk bloed in de aderen heeft, niet behoefde te reageren, en bovendien zou op zulk een protest zeer goed een verklaring gevolgd kunnen zijn, die spr. niets verder bracht.

Wel heeft de minister den portugeeschen zaakgelastigde verbazing over de uitlegging der portugeesche regeering betuigd, hem opgemerkt, dat hij (de zaakgelastigde) blijkbaar een onjuiste mededeeling had gedaan of dat zijn regeering hem verkeerd begrepen had, en voorts gezegd, dat spr. zich thans ontslagen rekende van den plicht, om aan het gebeurde geen kenbaarheid te geven. Spr. hoopt intusschen de onderhandelingen voort te zetten, en eerlang tot een goed einde over de toepassing van het tractaat te komen. De portugeesche minister van buitenlandsche zaken heeft dezer dagen in het parlement gezegd, dat de eer van Portugal was hoog gehouden.

Dat kan juist zijn, maar behoeft niet mede te brengen dat een ander land een nederlaag heeft geleden. Diplomatie wordt niet gevoerd op een wipplank, waarop de één in de laagte gaat, als de ander stijgt. Spr. stelt er prijs op te verklaren, dat ook de eer van ons land in veilige handen heeft gerust, en hij dankt de sprekers, die hem waardeering hebben betuigd. Het vertrouwen der Kamer is een onmisbare voorwaarde voor een vruchtbaar beleid van het departement van buitenlandsche zaken.

De heer de Kanter verneemde zich er over, dat thans officieel gebleken is, dat van het aanbieden van verontschuldigen aan Portugal geen sprake is geweest. Hij betreurt echter, dat de minister niet bij de portugeesche regeering tegen de verkeerde voorstelling heeft geprotesteerd.

De heer van Karnebeek zegt, dat niet voldoende opgehelderd is, hoe de portugeesche zaakgelastigde er toe gekomen is, zulke onjuiste mededeelingen naar zijn regeering te seinen. De portugeesche regeering was volkomen gerechtigd, van de haar door haar haagschen zaakgelastigde gedane mededeelingen gebruik te maken in het parlement, en het is daarom verklaarbaar, dat zij onder den indruk verkeerde, dat verontschuldigen waren aangeboden.

De minister ging niet verder op de zaak in.

Marktberichten.

Rubber.

Amsterdam, 4 December 1911.

(Mededeeling van g. de Vries & Zonen). De markt bleef, met uitzondering van eenige onbeduidende schommelingen, vrij stabiel, tengevolge van de weinig varieerende noteringen voor Para, welke liepen tusschen 4/3 en 4/4. — Op 15 dezer komen aan de markt ruim 24.500 K.G. divers, hoofdzakelijk bestaande uit Ficus (ca. 10.500 K.G.), Hevea (ca. 9000 K.G.), Castilloa (ca. 1000 K.G.).

Londen, 1 December 1911.

(Bericht van Geo. White & Co.) In de afgelopen week handhaafde de markt over het algemeen haar vaste stemming, terwijl de prijzen neiging tot stijgen toonden. Ofschoon de handel in Para-soorten tamelijk kalm was, zijn de prijzen toehets verbeterd. Naar plantage-soorten op het volgende jaar blijft er vraag bestaan, maar de handel bleef tot op kleine schaal beperkt als gevolg van de onwilligheid van importeurs om op de tegenwoordige prijzen in te gaan. Men noteert voor hard fine Para loco en per December 4 1/4, waard (vorige week 4/4), per Jan. /Febr. 4 1/4, waard (v. w. 4 1/2), per Febr. /Maart 4 1/2, waard (v. w. 4 1/2), plantagesoorten (first latex) loco 4/9 w. (v. w. 4/8 1/2), per Dec. 4/8 1/2, (v. w. 4/7 1/2), per Jan./Maart 12 4/8 w. (v. w. 4/7 1/2), crêpe per Jan. /Juni 12 4/7 1/2, waartoe eerder koopers (v. w. 4/7), dito per Jan. /Dec. 46 1/4, waartoe eerder koopers (v. w. 4/6 1/2).

Singapore, 27 December 1911.

Voor Fine Para werd te Londen betaald: op 20 December 4/3 1/2, „ 22 December 4/3 1/2.

ATJEH.

De civiele en militaire Gouverneur van Atjeh en Onderhoorigheden seinde 31 December 1911 het volgende:

Pidië: neergelegd 2 kwaadwilligen, waaronder Panglima Lampoeh Oei, buit 1 revolver; onbeduidend gewond 2 minderen; Lho Semawa neergelegd 1 kwaadwillige; Lho Soekon door olifant verwond 1 mindere, sedert overleden; Gajoe Loeos gemeld 3 kwaadwilligen.

3 Januari 1912 het volgende:

Lho Soekon: neergelegd 1 kwaadwillige, buit 1 beaumontgeweer; Poeloe Raja: sergeant Witthoos, No. 63812, zelfverwonding.

DE LAATSTE RUSTPLAATS.

Vrijdag is te Djogja aangebracht het stoffelijk overschot van luitenant A., die te Bandoeng op zoo treurige wijze stierf.

Met militaire honneurs werd het lijk van het station grafwaarts gedragen, meldt de J.B.

GUNTWIG.

Na eenigen tijd van zwijgen is het goed den gezondheidsstaat weder eens op te maken. „Men” spreekt weer van cholera-gevallen.

De gezondheidstoestand is thans goed. In de laatste 14 dagen heeft zich slechts één verdacht geval van cholera voorgedaan, in de buurt van Tjitalengka. In de kotta zelf is geen enkel geval geconstateerd.

Behalve enkele gevallen van pokken, welke we altijd hebben, valt er al niets te melden. Gelukkig!

AUTOMOBILISME!

Men schrijft om uit Batavia: Het woest rijden met auto's wordt met den dag hinderlijker. Vooral inlandsche chauffeurs hebben er een handje van om ontzettend te jekkeren. Een paar dagen geleden was ik er te Priok getuige van hoe een auto van Niato, gemerkt Batavia No. 272 in razende vaart over den weg vloog. Zoo weinig was de chauffeur zijn machine meester, dat hij tegen een der sluitboomen van den overweg optorde. De zware boom brak in tweeën, de dikke ijzeren scharnieren waren geheel verbogen. Het wordt meer dan tijd, dat we beter toezicht op het rijden krijgen. Dan mopperen de automobilisten, doch aan wie de schuld?

PERSONALIA.

De ambtenaar ter beschikking L. Praalder is werkzaam gesteld op het bureau van den Adjunct-chef der 4e afdeling te Bandoeng.

TJIKAMPEK-CHERIBON.

Men deelt ons mede, dat tegelijk met de invoering der nieuwe dienstregeling der SS. op 1 Mei a.s. het lijnvak Tjikampek-Cheribon geopend zal worden. Reeds dadelijk komt op dit traject een sneltrein te loopen.

Jammer dat de Semarang-Cheribon Stoomtram Maatschappij voorloopig nog niet klaar is met den ombouw harer lijnen, zoodat de eendaagsche verbinding tusschen Batavia en Semarang nog niet bewerkstelligd kan worden. De reiziger, die 's morgens uit Batavia vertrekt kan denzelfden dag niet verder komen dan tot Pekalongan en moet hier overnachten om den volgende dag de reis voort te zetten naar Semarang. Het laat zich aanzien, dat deze toestand nog wel geruimen tijd bestendig zal worden.

VAN DE STRAAT.

Gisteravond reden op den spoorwegovergang in den Residentsweg twee sado's elkanter in de wielen. Er deden zich geen persoonlijke ongelukken voor, een inzittende dama kwam met den schrik vrij.

Dagelijks gebeuren hier grotere en kleinere ongelukjes, doordat de overwegwachters uit luheid slechts de halve sluithekken wegschuiven, zoodat de passage slechts over de halve breedte van den weg kan plaats hebben.

Onze berichtgever vraagt, waarom of op dit drukke punt geen naar boven scharnierende afsluitingen worden aangebracht, gelijk op den Bragaweg of als dit niet kan, waarom de wegwachters niet behoorlijk nagereden worden.

N. I. L. L. Mij.

En telegram meldde reeds de feestelijke opening van het grootsche gebouw der N.I.L.L. Mij. op Noordwijk. In het B.N. lezen we o.m. Het is een der weinige gebouwen in Batavia die den indruk geven, dat men zich werkelijk in een groote stad bevindt. Dien aangenamen indruk van buiten wordt bevestigd en versterkt bij een bezichtiging van het inwendige. Alles is er flink en ruim en doelmatig. Men kan zien, dat zoowel bij den bouw als bij de inrichting der verschillende lokalen het streven heeft voorgezet, iets te geven in moderne richting, tevens passend bij het klimaat. Dit is ook in overeenstemming met het bedrijf dat er wordt uitgeoefend; immers het levensverzekeringbedrijf is een moderne uiting.

De N.I.L.L. Mij heeft alleen de bovenverdieping nodig, waarvan nog twee lokalen konden afgestaan worden aan de Hollandische Societiet voor Levensverzekering en de United States Steel Co. De benedenverdieping is verhuurd aan de Escompto Mij, het Wiener Meubelmagazijn, den makelaar Douwes Dekker en het Bureau voor Handel en Reisverkeer. Slechts eenige kleinere

localen in het achterhuis zijn voor het personeel gereserveerd. Men vindt er o.a. de eetzaal, voorzien van een buffet. In de benedenverdieping is nog één lokaal open, waarin hoogstwaarschijnlijk een hulpkantoor zal gevestigd worden, een groot gemak voor de kantoren.

Men ziet, er is ruimte genoeg. Wat niet verwonderden zal, als men verneemt dat boven en benedenverdieping beiden een oppervlak beslaan van 1600 Mr. ! De hoogte van elke verdieping is 6 M.

Het gebouw heeft 2 1/2 ton gekost, wat weinig is, als men daarmede bijv. het gebouw der Paketvaart vergelijkt, dat 4 ton vereischte.

ONGELUK AAN BOORD.

— Het stoomschip Palembang, dat een lading hadjes aan boord had en thans aan de kade te Tandjoeng Priok ligt, moest Vrijdag door den dokter djawa worden ontsmet. Zoodat men weet, wordt bij de desinfectie van schepen zwavelzuur gebezigd, die opbevaard wordt in daarvoor ingerichte metalen buizen, eenigszins den vorm hebbend van kogels, zegt het B.N. Toen nu de ontsmetting aan boord begonnen zou worden en een buis geopend werd, schijnt door het een of ander mankement of door nonchalance, de stop te vroeg te zijn afgenomen of gesprongen. De dokter djawa kreeg een deel van het uitspuisende zwavelzuur in het gezicht en over het lichaam. Bedekt met verscheidene brandwonden werd hij naar Weltevreden vervoerd, waar bij in het hospitaal is opgenomen.

FOKKEN.

In het derde blad verscheen gisteravond een beschouwing over fokken, welke ontleend was aan het Algem. Hbld. te Amsterdam.

CHINEESCHE LEENINGEN.

De Daily Telegraph verneemt uit Peking, dat er, naar uit gezaghebbende bron vermeldt, een geheime Russisch-Japansche overeenkomst bestaat, waarbij is bepaald, dat Rusland en Japan opheffing zullen vragen van het zestiende artikel van de Chinesesche internationale leeningsovereenkomst, waarbij Rusland en Japan van deelneming in die leeningen worden uitgesloten. De beide mogendheden staan er op, dat zij in het vervolg een participatie van 60 pct. (?) in de uitgifte van alle nieuwe Chinesesche staatsleeningen zullen krijgen. (!)

LASTIGE MODELLEN.

De Belgische beeldhouwer Arsène Matton vertelt in een brief de volgende vermakelijke geschiedenis, hem overkomen in Congo, waarheen hij is gegaan om afgietsels te maken voor de vier groepen, die hij uit moet voeren voor het Koloniaal Museum te Tervueren.

„Verbeeld u dat het mij niet mogelijk is een vrouwelijk model te krijgen. Naar aanleiding hiervan een geschiedenis, die waard is verhaald te worden en oorzaak van alles is. Een beeldhouwer heeft voor eenigen tijd een monument gemaakt ter eere van Stanley. De hoofdfiguur stelt een levensgrote negerin voor, en nu zijn, kort na de onthulling van dit gedenkteeken, beeldhouwer zoowel als model overleden.

Alle vrouwen, die ik nu als model vraag, antwoorden mij: Moulashi (de naam van het model) zal dit jaar nog sterven en de geaarde tovenaard (dat ben ik) heeft haar ziel genomen en zal ook sterven. Als ik in de buurt kom, vluchten alle negerinnen!

In het begin, toen ik om de afgietsels te nemen met inktpotlood lijnen op hun lichaam zette, begonnen de negers te gillen en liepen hard weg, daar zij dachten dat die lijnen dienden om hen in kleine stukken te snijden en hun vleesch aldus verdeeld te verkoopen. Anderen meenden, dat ik hen wilde laten verhongeren onder hun gipscharnas, begonnen te slaan en trokken het gips kapot!”

PASSAGIERS.

Aangekomen te Priok Vrijdag per ss. Speelman, van Telok-Batong: Campbell, Thio Kwee Him, Thio Tjeng Boen, Tjioek Gok Seng, Thio A. Djie alias Thio Kiang, chineesche vrouw Lo Tjio Nio, Jong Koei Ham, mevr. P. Meijer, en dekpassagiers.

per ss. van Outhoorn, van Soembawa, Soerabaja, Semarang, en Tegal: Saleem O. Sechan, Visser, Shnithamer, jonghe E. Bekthors, jonghe. Liem Thee Thie, Tan Kat Hin, Lie The Han, mej. L. Wijngaard, mej. Rammeling, jonghe. Th. L. v. Dort, dames T. en D. Klutzow, jong. T. Klutzow jong. v. Hecking Colenbrander Dr. van den Hengel met echtg. en 2 kind, mevr. Bouvriër, Kroes, C. H. R. Hemmerling, Gouw Tjjang Liem, jonghejuffr. Fesewur, jonghe. Fesewur, Tan Wat Liat, Johs, Visser, en echtg. mej. C. Visser, mej. C. Visser, mej. Simons, mej. Kuhr, The Tiam Seng, The Piau Lip, mej. Ardase, mej. Lesour, mej. Tan Tay Hok, R. G. Th. Andring, Hofst, Gouw Poel Giok, Nellissen, jonghe. J. M. en G. A. Nellissen, en dekpassagiers.

Vertrokken van Priok. Vrijdag per ss. Speelman, naar Telok-Batong: A. G. Matheron, W. W. A. Juliasse.

Zaterdag per ss. Alting, naar Tandjong Pandan, Rouw en Singapore: J. van Dyk, H. Vogel, mevr. de Vogel, mevr. Jennissen, Imit, Igan, M. J. Alphen de Veer, Laj Pak Hooi, Lauw Lan Hoen, Woortman, H. Ob. Drège, E. E. Vincent, benevens chineezen en dekpassagiers. morgen per ss. Both, naar Toboali, Muntok en Palembang: L. Dekker, met echtg. en 6 kind, Veda met echtg. en kind, J. C. F. van Sandiek, J. L. H. Zeyl, maur, C. W. Th. Smith, A. Boellaard v. Tuyl, v. Aken, benevens dekpassagiers.

Zaterdag per ss. van Noort, naar Singapore en Deli: J. W. Raer en echtg., Mrs. Butler, Miss. A. H. Allerton, Miss. Gray, Miss. Blackshere, H. W. Kelly, Ch. Hall, mevr. Koene, Mr. W. A. Randall, Oraie, Rethers, P. J. Burgen, J. Samwald, Reid, P. L. Lubourg, J. Th. Croon, H. Metmacher, Heymans, Tengko Oejoep, Wan Kitang, mevr. Salomon, Beer benevens dekpassagiers.

SCHIEPVAART.

— Het s.s. Tjimahi, van de Java-China-Japan-lijn, is den 31en Dec. van Amuta (Japan) naar Batavia vertrokken.

— Het ss Banda, vrachtboot der stoomvaartmaatschappij Nederland, is den 4en Jan. 1912 op de uitreik, Perim gepasseerd.

Aangekomen te Priok 4 Jan. Fo Sen Lie, Said, van Toboali, Castor, van Singapore, Speelman, van Telok-Batong en Anjer.

5 Jan. van Outhoorn, van Molukken, Soerabaja en kustplaatsen, Istar, van Cheribon, Madura, van Tegal, van Cheribon.

Vertrokken van Priok 4 Jan. bark Atiatool Mania, naar Grisse, Gouv. st. Pharus, naar om de Oost.

5 Jan. Hei Phong, naar Singapore Bandoeng, naar Sabang en Rotterdam. Hr. Ma. ss. de Ruyter, naar om de Oost.

UIT HET MOEDERLAND.

ONDERWIJS.

Universiteit te Leiden. Bevordert tot doctor in de Staatswetenschap op Stellingen de heer J.J.W. Beuns S.J. geboren te Nieuwer-Amstel.

WETESWA RDIGS.

FERDINAND DE LESSEPS EN HET WOORD

„ONMOGELIJK”.

Voor Ferdinand de Lesseps, den beroemden Fransman, bestond het woord „onmogelijk” niet. Met zijn energiek karakter achtte hij niets onmogelijk. Hij maakte alles mogelijk; van wijken of zich terugtrekken wist hij niet. Dat is dan ook het groote geheim, de talisman, die hem zooveel succes in zijn leven heeft gebracht, totdat de door geldgebrek gestaakte aanleg van het Panamakanaal ook hem bewees, dat de levensweg van den mensch nu en dan door onmogelijkheden wordt gebarricadeerd.

Eer nog het noodlot hem tot deze erkenenis dwong, was een zijner vrienden getuige van het volgende voorval, waarin de Lesseps zijn kok onwederlegbaar bewees, dat hij voor zich niets als onmogelijk erkende.

De oude Vicomte—hij telde toen 74 jaar—was een harststochtelijk ruiter. Zijn grootste genoegen was, om op zijn volbloed paard uitgestrekte ritten te maken in de omgeving van zijn landhuis of door het Bois de Boulogne. Hij reed daarbij niet als een gewoon ruiter, maar vliegensvlug als een cowboy op de onmetelijke prairien en werd daarbij in den regel vergezeld door zes of meer zijner even wildrijdende kinderen (zijne tweede vrouw, een Kreoolsche, had er hem meer dan een dozijn geschenken).

Nu was de Lesseps een bijzonder gastvrij man. In zijne behoefte aan vroolijkheid hield hij eigenlijk altijd open tafel en het was volstrekt geen zeldzaamheid, dat hij na eene vergadering van de Academie, al de aanwezige „onsterfelijken” als zijn gasten mee naar huis bracht.

Geschiede zulk een buitensporigheid in Parijs, waar natuurlijk al het noodige spoedig te koop was, dan liet de kok zich dat zonder al te veel mopperen welgevallen, want deze had in de voornamewoning een veel te aangenaam leven, om door onwilligheid zijn bestaan op het spel te zetten. De heer des huizes veroorloofde zich echter soms ook dergelijke buitengewoonheden, als hij buiten woonde en bracht daardoor zijn kok niet zelden in de grootste moeilijkheden.

Zoo gebeurde het eenmaal, dat de bovenbedoelde ooggetuige met een gezelschap van nog zeventien heeren, die een natuurwetenschappelijk tochtje te paard hadden ondernomen, de Lesseps met de zijnen ontmoette. De blijdschap bij de ontmoeting was aan beide kanten groot, want de natuuronderzoekers waren meerendeels goede bekenden van de Lesseps. Het duurde dan ook niet lang, of hij kon zich niet weerhouden te zeggen: „Maar nu moet gij ook allen voor vandaag mijne gasten zijn!”

Lachend werd de uitnodiging aangenomen en de zoo sterk aangegroeide stoet zette zich in beweging naar het landgoed van de Lesseps.

De ooggetuige, hierboven bedoeld, was wel gewoon aan het tempo van rijden van den ouden heer en het gelukte hem dan ook, hem vroolijk babbelend ter zijde te blijven, maar de anderen bleven hoe langer hoe meer achter, maar de jongere heeren de Lesseps waren zoo welopgevoed, dat zij de vaart hunner rossen beteugelden, om de gasten hun vaders gezelschap te houden.

Toen de oude heer na een poosje het achterblijven der anderen bemerkte, vond hij dit eerst zoo pijnlijk, dat hij terug wilde keeren. Het volgende oogenblik echter zei hij lachend: Het is toch misschien beter, dat ik een eind vooruit galoppeer en mijn kok voorbereid op de komst der gasten. Die ridders van den pot en den pan zijn soms verschrikkelijk zwaartillend!”

Vroolijk en zelf ook nieuwsgierig naar het gezicht, dat de kok zou zetten, volgde de vriend hem, zoo goed hij kon en hoorde bij aankomst het volgende gesprek tusschen den vicomte en zijn keukenchef aan:

„Julius, ik breng achttien goede vrienden mee naar huis. Zorg dat zij zich recht op hun gemak gevoelen aan tafel“.

„Achtien heeren! En niets in huis-en dat hier buiten, waar niets te krijgen is! Onmogelijk, mijnheer de Vicomte!“

„Streep toch dat woord „onmogelijk“ door in je woord-boek, mijn vriend. Er is niets, wat onmogelijk is.“

„Maar, mijnheer de vicomte, ik kan toch onmogelijk die heeren aardappelen met rapen voorzetten, of de gerechten, die voor zestien personen zijn berekend, laten gelden voor vier en dertig!“

„Gij gebruikt dan alweer het woord „onmogelijk“!“

„En dan, alles is nu klaar en het wordt er niet lekkerder op, als het nog lang moet staan eer het opgediend wordt. U hadt immers gezegd, dat u om dezen tijd van uw wandelrit terug zoudt zijn.“

„Welnu, en ben ik dan niet terug!“

„Ja, maar.“

„Nu geen „ja“ en geen „maar“ en geen „onmogelijk“, beste Julius! Dien den gasten wat voorhanden is, als een licht ontbijt voor en de rest komt wel in orde. Bertram, zadel dadelijk mijn bruiel!“

Twee minuten later zat de lustige vier en zeventig-jarige op een versch paard, knikte zijn vriend even toe en zei hem: „Wees zoo goed, aan de heren te zeggen, dat ik heel spoedig terug zal zijn!“ Daarna galoppeerde hij als de wind weg.

Toen hij een uur later in even vliegende galop terugkeerde, had hij aan beide zijden van het zadel groote manden hangen, die hij in de nabijgelegen marktplaats had laten vullen met alles, wat voor een gastmaal noodig is. Bovendien hingen er nog eenige hazen en heel wat gevogelte bij, dat hij alles bij den verrasten kok bracht.

„Zie je nu wel, mijn vriend, dat je het woord „onmogelijk“ moet doorstrepen?“ zei hij lachend tegen den keukenchef, terwijl hij in huis ging om toilet te maken.

Toen later de kostelijk toebedeelde gerechten op de tafel dampten, was de grijze gastheer de vroolijkheid en gemoedelijkheid in persoon en niemand kon het hem aanzien, dat hij zoo'n vermoeienden morgenrit achter den rug had.

OFFICIEEL.

(Voor een groot deel reeds onder de telegrammen vermeld).

Naar aanleiding der mededeeling van den titularen bisschop van Oropo-apostolisch vicaris en pastoor van Batavia, houdende de kerkelijke benoeming met ingang van 31 December 1911, tot bezoldigd geestelijke van den tweede rang met den titel van onderpastoor te Soerabaja van den eervoorzitter heer H. W. Jansen, thans tijdelijk die betrekking bekledende, ter vervanging van den met verlof in Nederland aanwezigen roomsch-katholieken geestelijke van den tweede rang J. P. A. Francken, laatstelijk pastoor te Medan, aan wien met ingang van genoemden datum eervol ontslag is verleend uit den kerkelijken dienst van het apostolisch-vicariaat van Batavia, is de resident van Soerabaja uitgenodigd de heer H. W. Jansen voornemens te erkennen als bezoldigd geestelijke van den tweede rang, met den titel van onderpastoor te Soerabaja.

Civil Departement.

Verleend:

Wegens langdurigen dienst, een jaar verlof naar Europa, aan den architect bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken C. Bekker, met bepaling dat hij den 2den Maart 1912 zijne betrekking zal nederleggen.

Op verzoek, met ingang van 6 Januari 1912, eervol uit 's lands dienst, de 2d. ingenieur 2e klasse bij den dienst van het mijnwezen J. Versluys.

Ontslagen:

Op verzoek, eervol uit 's lands dienst de ambtenaar 4e klasse bij den dienst der in en uitvoerrechten en accijnzen, G. P. C. Harmsen, met bepaling dat dit ontslag moet worden gesocht te zijn ingegaan op 23 Maart 1911, onder anteekening, dat het aan hem wegens negenjarigen dienst voor den tijd van elf maanden verleend verlof naar Europa, moet worden beschouwd als te zijn vervallen.

Benoeemd:

tot onderwijzer 1ste klasse bij het openbaar europeesch lager onderwijs, de onderwijzer 2de klasse, P. R. H. Lammers, tot tijdelijk commissie op het bureau van den assistent-resident der Palembangische Bandoenglanden (Palembang), de tijdelijk commissie op het residentiekantoor te Tandjoeng Pinang Riouw- en Onderhoorigheden), L. L. Livain.

Tijdelijk benoeemd

gerekend van 1 Januari 1912 tot definitief civiel gezaghebber bij het binnenlandsch bestuur op de bezittingen buiten Java en Madoera, C. L. 't Sas, thans de tijdelijke betrekking van civiel gezaghebber bekledende en J. H. W. van der Miesen, thans belast met de waarneming der tijdelijk betrekking van civiel gezaghebber.

Belast:

Met ingang van 1 Januari 1912, met de waarneming der definitieve betrekking van civiel gezaghebber bij het binnenlandsch bestuur op de bezittingen buiten Java en Madoera, de eerste luitenant-kwartiermeester der militaire administratie, E. Wenting, thans belast met de waarneming der tijdelijke betrekking van civiel gezaghebber met bepaling dat hij bij het leger blijft gevoerd voor memorie en dat hij in het genot blijft van den titel van fungerend controleur en M. Mullis, thans de tijdelijke betrekking van civiel gezaghebber bekledende, met dien verstande, dat deze opdraht op 16 Mei 1912 een einde zal nemen.

Door den directeur van het binnenlandsch bestuur.

Aangehouden:

De assistent-resident secretaris der residentie Tapanoeeli J. W. van Hille en de assistent-resident van Sintang (Westerafdeeling van Borneo) F. M. Dekker, gerekend respectievelijk van den datum van aanvaarding van dat ambt en van 5 November 1911, behooren tot het oudst in rang zijnde de deel der assistent-residenten op de bezittingen buiten Java en Madoera.

Door den directeur van onderwijs en eeredienst.

Bij het openbaar europeesch lager onderwijs.

Overgeplaatst:

van de 2e meisjesschool te Djokjakarta naar de meisjesschool aldaar, als 1e onderwijzeres, de herbenoemde onderwijzeres 2e klasse mej. G. W. Hissink.

Benoeemd:

tot onderwijzeres 3e klasse en geplaatst bij de 1e meisjesschool te Djokjakarta, mej. C. M. H. Willer, van verlof uit Europa teruggekeerd, laatstelijk hulponderwijzeres bij het openbaar europeesch lager onderwijs; tot onderwijzer 3e klasse en geplaatst bij de 1e school te Kotaradja H. J. Mollen, daartoe ter beschikking gesteld van den Gouverneur-Generaal, eerstdaags uit Nederland verwacht wordende.

Militair Departement.

Ontslagen:

Op verzoek, eervol uit Hr. Ms. militairen dienst, de 1ste luitenant der artillerie, M. R. Albrecht.

Overgeplaatst:

van Taloe naar Batavia, de officier van gezondheid 2e klasse H. F. Bartels.

Door den commandant van het leger en chef van het departement van oorlog in Ned-Indië.

Ingetrokken:

de overplaatsing bij het 8ste bataljon en overgeplaatst bij het 12e bataljon, de kapitein bij het negende bataljon J. A. Saural.

Overgeplaatst:

bij het 8ste bataljon, de kapitein bij het 12e bataljon W. Hoogers.

Geplaatst:

respectievelijk bij het 9e bij het 18e bataljon, de 2e luitenant uit Nederland verwacht wordende zijnde bestemd voor den dienst hier te lande M. E. A. van en G. K. H. Bont.

Overgeplaatst:

van het korps genietroepen te Tjimahi naar den gewestelijken en plaatselijken geniedienst van Celebes, Menado en Timor te Makassar, de 1ste luitenant der genie L. C. A. van de Kastele, van den gewestelijken en plaatselijken geniedienst van Sumatra's Westkust te Padang naar het korps genietroepen te Tjimahi, de 1ste luitenant der genie G. A. van der Nagel.

Departement der Marine.

Benoeemd:

Tot directeur van het marine etablissement, te Soerabaja, de op verzoek eervol uit Hr. Ms. Zee-dienst ontslagen luitenant ter zee 1ste klasse bij de koninklijke marine, J. E. M. ten Bosch, thans met de waarneming van die betrekking belast, met bepaling, dat deze benoeming wordt gesocht op 21 December 1911 te zijn ingegaan.

TELEGRAMMEN.

Mail.

Batavia, 6 Januari.

Wegens het jaarlijksch onderzoek naar het s. s. Haiphong zal er op 16 Februari geen sluiting van de Fransche mail plaats hebben.

Militaria.

Batavia, 6 Januari.

Overgeplaatst naar Atjeh ter nadere indeeling de 2de luit. Buisman van het 10de bat; van Atjeh naar het hoofdbureau van den Generalen staf de luit-kolonel Mollinger.

Geplaatst te Salatiga de 2de luit. der cavalerie uit Nederland verwacht Benjamins; bij aankomst uit Nederland bij het subsistentenkader te Batavia de 1ste luit. der art. van Drimmelen en van Viersen, bij de directie het van materieel der artillerie te Batavia de 1ste luit. Wolhoff; bij het bat. vesting artillerie te Batavia de 1ste luit. Pitlo.

China.

Petersburg, (R.O.) 6 Januari.

Beweerd wordt in officieele kringen, dat de kroning van Churturgha tot vorst van Mongolië geen politieke, doch slechts religieuze betekenis heeft en dat Mongolië onder soevereiniteit van China blijft.

uit Meecken wordt vernomen, dat instructies zijn ontvangen voor de verkiezing van een nationale vergadering.

De regering te Peking leidt de verkiezingen in het noordelijk deel en in Turkestan, Tibet en Mongolië. De republieken organiseren de verkiezingen in het zuiden.

Concurrentie.

Berlijn, (O. A. L.) 6 Januari.

Het Vaticaan is voornemens, dit jaar het jubileum te vieren van de verheffing van het Christendom tot staatsgodsdienst door Constantijn de Groote, als antwoord op de Italiaansche nationale feesten.

Arbitrage.

Washington, (R. O.) 6 Januari.

Vele senaatsleden, die te voren zich verzet hebben tegen arbitrageverdragen in den tegenwoordigen vorm, zijn nu geneigd deze te aanvaarden, mits de Monroe-leer en de kwestie der immigratie buiten de verdragen gelaten worden.

Panama-kanaal.

Londen, (R.O.) 5 Januari.

Het denkbeeld van voorkeur-tarieven voor de amerikaansche scheepvaart door het Panamakanaal besprekend, vestigt de engelsche pers er de aandacht op, dat een dergelijk voorstel in strijd zou zijn met het indertijd tusschen den staatssecretaris Hay en den engelschen gezant Pauncefote gesloten verdrag. In dat verdrag is overeengekomen gelijkheid voor alle scheepvaart door het kanaal.

De heer Nagel, staats-secretaris voor handel, erkent in zijn aarverslag, dat invoering van voorkeur-tarieven onmogelijk zou zijn. Hij doet daarom het denkbeeld aan de hand in de plaats daarvan jaarlijks uit de schatkist een zeker bedrag beschikbaar te stellen voor de betaling van een gedeelte der tol, geheven van de amerikaansche scheepvaart.

De Commissie voor buitenlandsche scheepvaart uit het huis van afgevaardigden, welke juist van een bezoek aan het kanaal is teruggekeerd, heeft voorgesteld een recht te heffen van 2 tot 4 schillings per ton, met toekenning van voorkeur aan amerikaansche schepen. (Reeds gedeeltelijk gepubliceerd. Red.)

Voor den vrede.

Berlijn, (O.A.L.) 6 Januari.

De mogendheden zetten de bemoeiingen voort om de Italiaansche regering tot een wapenstilstand te bewegen.

N.C. VLAANDEREN BANDOENG.

Lembangweg 1e huis N. O. Kininefabriek,

TELEFOON No. 67.

Levert 's morgens en 's middags (ook tusschentijds bij afhaling!) gegarandeerd prima kwaliteit Verschoe

„KOEMELK“.

in verzegelde Vaacaflesschen van 8/10 Liter.

Vee en Stalling.

Staan onder geregeld toezicht

van den

Gouvernements Veearts!!! 82

Gevraagd.

Meermalen wordt een geneesmiddel gevraagd tegen de kwellingen van aambeien. Voor hen, die Foster's Zalf kennen, zal het niet moeilijk vallen deze vraag te beantwoorden.

Allen, die aan aambeien lijden, weten hoe hinderlijk, pijnlijk en kwellend deze kunnen zijn. Dikwijls is het den lijder onmogelijk te staan, te liggen of te zitten en weet hij niet welke houding hij moet aannemen om de pijn tot bedaren te brengen. Aambeien komen gewoonlijk meer bij vrouwen voor dan bij mannen; zij worden vaak veroorzaakt door hardnekkige verstopping en vertoonen zich dikwijls na de geboorte van een kind.

Voor aambeien, hetzij in- of uitwendig, is Foster's Zalf het geneesmiddel bij uitnemendheid. Vanaf de eerste aanwending doet haar verzachtende werking zich gevoelen en talrijk zijn de gevallen, waarin na het gebruik van slechts één doos de patient van zijn lijden verlost was.

Foster's Zalf (let op den juiste naam) is verkrijgbaar bij de heeren Rathkamp & Co., te Batavia, Soerabaja, Medan, Bandoeng, Djocja of Makassar, hoofdagenten; te Bandoeng bij den heer D. F. van Leuven af 2.— per doos, of f 11.— per zes dozen, en verder in alle apotheken.

De postwisselformulieren voor het te kwartaal 1912 voor abonné's buiten Bandoeng zijn verzonden.

De abonnementsgelden moeten vóór 1 Februari 1912 per postwissel betaald zijn, daar anders over het bedrag af f 3.— per postkwitantie wordt beschikt, waarvan de kosten f 0.38' bedragen.

DE ADMINISTRATIE.

Advertentiën.

Heden Kijkdag

Meubelvendutie

Hap Wo. 224

Obat Serjawan.

Geneest de hardnekkigste dysenterie.

Bereid volgens origineel recept van wijlen Mevr. STOLL.

CHEMICALIËNHANDEL

„DE VOORZORG“

173 DJOCJA.

R. HERRMANN

ELECTR. & WERKTGK.

SOEKABOEMI

TJIPELLANG: TELEF. No. 83.

Besorgt:

Projecten, Begrootingen, Teekeningen, Installaties, Machines, Montages op Electro-technisch en Werktuigkundig gebied.

108a BELEEFD AANBEVOLEN.

M^{ON}. A. PORCHER

Salon de Coiffure.

BRAGAWEG BANDOENG

Parfums. Ideal Houbigant, Majestie, Mes d'elices, Premier mai, etc. 36

MME. PORCHER.

Exc. coupeuse Toko HOFFMAN.

SOERABAJA.

Atelier de robes et confections.

Hoeden voor dames en jonge meisjes. Blouses en japonnen Corsets P. D. 37

Bragaweg — Bandoeng.

VOORHANDEN:

De Ziekten van den Mensch

door

DR. L. S. MEIJER

geb. f 5.30.

G. KOLFF & Co., Bandoeng.

N. V. St. Eloy

Juweliers — Horlogers

DJOCJA.

22 karaats gouden horlogekettingen, massief; Ringsteenen met Wajangfiguren à f 15.— kunstig gegraveerd, ook geschikt voor Medaillons en Manchetknoopen.

Grootste inrichting op Java voor aanmaak van Goud- en Zilverwerken.

Onze Horlogemakery is zeer gunstig bekend; vele tevredenheidsbepijningen ten dienste. 172

P.A.O. SCHWALME

BRAGAWEG.

Geweermaker. Mechanici

In voorraad:

Rijwielen „SIMPLEX“ en andere merken Gasoline lampen en onderdeelen,

Wapens, Ammunities

Carbidlampen, Olielampen en Kooslampen van Herm: Riemann, Lucas

Diamant poets Creme

Regenmantels, schoenen,

Primus Petroleum en Spirituscomfoor

Reparatie Atelier

Voor fijn mechaniek en Wapens

39 BELEEFD AANBEVOLEN.

Bandoengsche Zadelmakery

E. SCHENK.

Steeds voorradig alle soorten tuigen, zadels, rij-harnasmenten en stalbenodigdheden. Bedytuigen met borstrem van af f 40.—, met haam f 45.— compleet met broeken. Tweepaardtuigen van f 70.— tot f 80.— Zadel van f 40.— tot f 80.— compleet. Dubbeloepsjachtgeweren. Rijtuigbellen. Citybags, Stalen koffers, Portemonnees. Damestaschen, Engelsche schoenen enz.

Reparatie-Atelier.

Beleefd aanbevolen.

Verkrigbaar:

Bouquetten en Kransen,

Mej. M. CLARK

ten huize SEIJFARTH.

Nieuw Merdika No. 6.

42 FRANCO SPOORWEGWAGGON

PADALARANG.

HYDRAULISCH GEPERST.

Portland Cement. Vloertegels f 1.68 p. M². effen grijs

• 2.25 • • • zwart,

• 2.25 tot f 3.— p. M² gebloemd.

• 0.28 p. M². plinttegels effen grijs.

• 2.08 p. M². traptegels effen grijs.

Dakpannen model Echtsche f 33.— per 1000.

• Vlaamsche f 19.— • 1000.

Metsel-steenen 25 X 12 X 5.2 f 10.25 • 1000.

Geleverd te Bandoeng aan huis komt er f 1.— per roda bij:

23 H. KLEIAN.

Fotografie Artistique

CHARLS & Co.,

BRAGAWEG. BANDOENG.

Bekroond met de Gouden medaille

Batavia 1893.

Specialiteit in het maken van vergrootingen op ieder gewenscht formaat tot Levensgroot 8 Meter.

Modern ingericht atelier.

45 BELEEFD AANBEVOLEN.

Boerderij

„Generaal De Wet“

Tjimahi — Telefoon No. 8.

Beschikt over keurig onderhouden vee geplaatst in zindelijke stallingen en levert 2 keer 's daags versche koemelk (dus geen mengsel van avond- en nacht productie) van 1,031 spec. gewicht tegen 20 cents de flesch. 76

Hirschland en van Zyl.

Harburg Wien Autobanden.

Verkrijgbaar bij alle groothandelaars.
Alleen-vertegenwoordigers
LINDETEVES-STOKVIS.

St. Pauli Pilsener Bier.

**Geregelde versche
aanvoeren.**

Eenige Importeurs:

GUMPRICH & STRAUSS

Heeren Kleeding Magazijn

Noordwijk. **M. DE KONING** Weltevreden.
TELEFOON No. 591.

Ontpakte de nieuwste Genres in:

Dassen.
Vilt Hoeden.
Plaids.
Wandelstokken.
Ondergoed Comète.
Nethemden.
Cottella Shirts.

Boorden.
Stroohoeden.
Dames Plaids.
Bretels.
Sokken.
Regenjassen.

Overhemden Wit en Gekleurd.
Panama's.
Parapluies.
Mouw en Sokhouders.
Ondergoed Dr. Lahmann.
Maeko ondergoed.
Capes.

Enorme keuze, Stoffen voor Kleeding Naar Maat.

**Speciale inrichting voor Europeesche
uitrustingen.**

**Verzendt uwe
Telegrammen**

Via Eastern

Cool, de Lombok-Expeditie,
met platen van overste HOOYER gebonden
prijs f 6.—.

De uitgevers
G. KOLFF & Co., Batavia.

Fototechnisch Bureau
der
**Kramats-
Apotheek**

Rijswijk No. 3
Weltevreden.

HET BESTE ADRES voor Amateur-
fotografen in Ned. Indië.
Levering door geheel Ned. Indië met garantie!

Vraagt prijscurant!

**N
A
T
U
R
A
M
E
L
K**

**M
E
R
K
L
E
E
U
W**

NATURA MELK, zegeviert over alle andere merken door haar uitmuntende Qualiteit.

VERKRIJGBAAR: te BANDOENG bij de Maatschappij tot voortzetting der Zaken voorheen J. R. de Vries & Co.,
te SOEKABOEMI bij Tjoa Beng Yang, te GAROET bij R. F. Meijer, te SOEMEDANG bij Thung Pek, te TJANDJOER
bij Tjia Sin Tjia, te TASIKMALAJA bij Khonw Siauw Seng, te BUITENZORG bij Lie Klong Boen & Zonen. 78